

**Інститут економіки промисловості
НАН України**

Ляшенко В.І., д.е.н.

Петрова І.П., к.е.н.

**ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГУВАННЯ
МІСЦЕВОГО ТА
РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ В
УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

Замість епіграфа

- ***«Сильна держава — це пріоритети безпеки. Не лише політичної, але й економічної, санітарної, харчової... Сильна держава — це не гонитва за збагаченням, а насамперед успішні стратегі та переможні стратегії».***

• Філіпп Дюруа

- Таким чином, на перший план висувається завдання побудови системи стратегічного планування соціально-економічного розвитку, яка передбачає конкретне бачення майбутнього та інструментів його досягнення.
- **Це вимагає розбудови системи стратегічного планування розвитку соціально-економічних систем всіх рівнів як самостійної гілки влади поруч та з безпосередньою взаємодією із законодавчою, виконавчою, судовою та інформаційною владою ЗМІ.**

Взаємодія моделей індустриального розвитку

Критерії технологічного розвитку сучасних суспільств

Фази : 1 - підготовча; 2 - початкова; 3 - розвитку; 4 - розквіту

Критерії	Традиційне (аграрне)	Індустріальне				Постіндустріальне			
		1	2	3	4	1	2	3	4
Фаза	4*	1	2	3	4	1	2	3	4
Частка агросфери в доданій вартості ВРП	>50%	> 30% <50%	> 15% <30%	> 5% <15%	< 5%				
Частка зайнятих агросфери в загальній зайнятості	>80%	<80% >50%	> 30% <50%	> 10% <30%	<10%				
Частка доданої вартості в матеріальній сфері						> 40% <50%	> 30% <40%	> 20% <30%	< 20%
Частка зайнятих у матеріальній сфері						> 40% <50%	> 30% <40%	> 20% <30%	<20%

Критерії технологічного розвитку сучасних суспільств

Фази розвитку: 1 - підготовча; 2 - початкова; 3 - розвитку; 4 - розквіту

Критерії	Неоіндустріальне			
	1	2	3	4
Фаза				
Частка доданої вартості в галузях промисловості високої і середньовисокої наукоємності в ВВП (ВРП)	≤20%	>20%, ≤30%	>30%, ≤40%	>40%
Частка зайнятих в галузях промисловості високої і середньовисокої наукоємності в загальній чисельності зайнятих	≤20%	>20%, ≤30%	>30%, ≤40%	>40%
Частка доданої вартості в сфері прогресивних і креативних послуг в ВВП (ВРП)	≤20%	>20%, ≤30%	>30%, ≤40%	>40%
Частка зайнятих у сфері прогресивних і креативних послуг в загальній чисельності зайнятих	≤20%	>20%, ≤30%	>30%, ≤40%	>40%

Стратегування як самотійна гілка

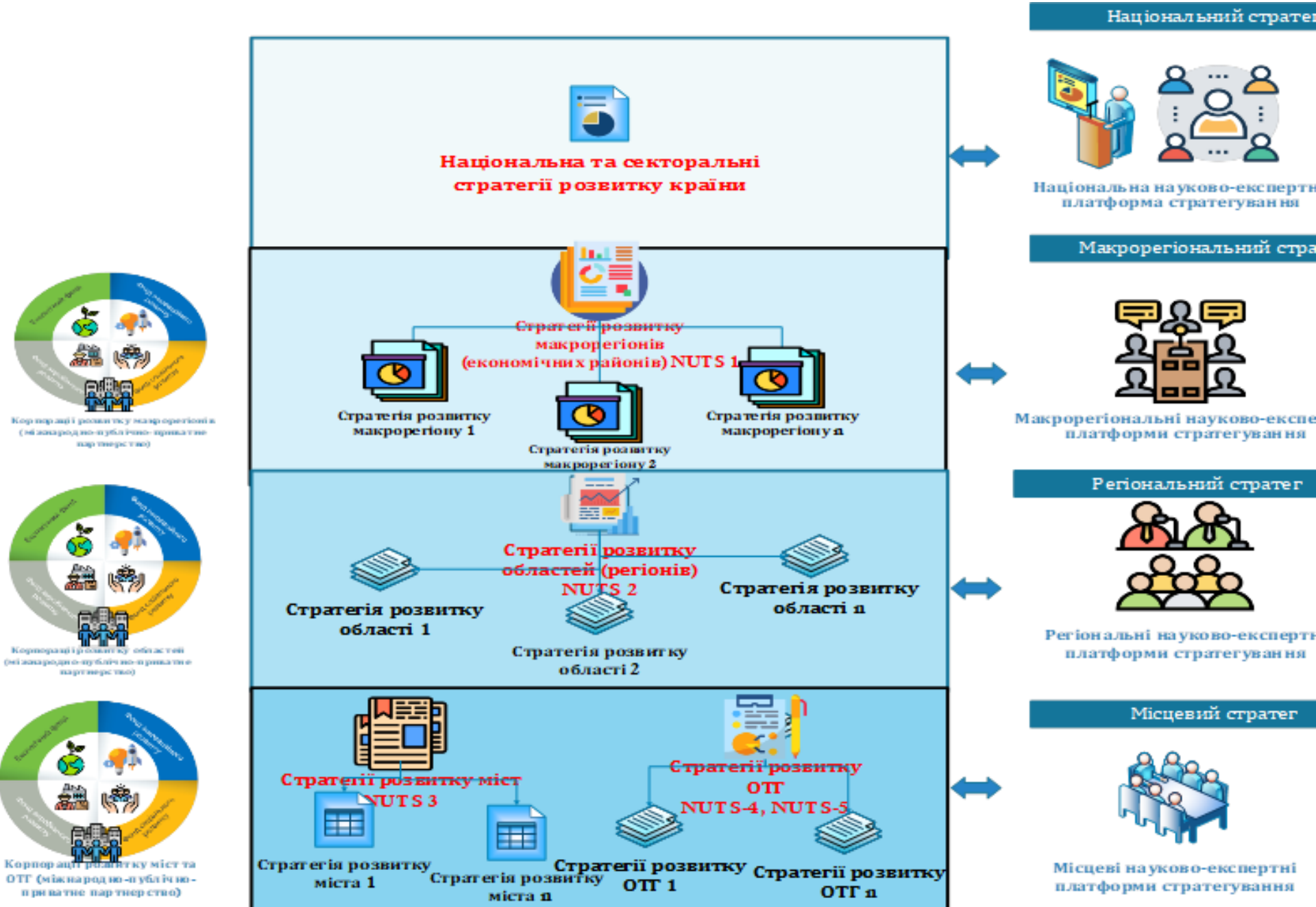
- **Процес стратегування є багатомірним та багатовимірним, а також потребує формування відповідного вертикального та горизонтального рівнів у якості самотійної владно-управлінської гілки.**
- **Вона повинна формуватися як мережева структура – науково-експертна платформа стратегування за участю владно-управлінських, бізнес-структур та експертного співтовариства від національного до місцевого рівнів.**

АДАПТАЦІЯ ДО ВИМОГ ЄС

- Вибір рівнів пропонується здійснювати у відповідності з новою статистичною класифікацією територій країни на основі європейського досвіду, адаптовану до особливостей територіального розвитку регіонів країни з різним економічним потенціалом і географічним розташуванням.
- В ЄС використовується єдина класифікація NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics). Відповідно до цієї класифікації території підрозділяються послідовно на відповідні реєстри: три регіональні (NUTS-1, NUTS-2, NUTS-3) і два місцеві (NUTS-4 (LAU-1), NUTS-5 (LAU-2) рівні.
- Впровадження єдиної класифікації NUTS є одним із важливих інструментів європейської інтеграції. Експертне середовище підтверджує, що ведення системи NUTS надасть можливість забезпечити уніфіковану, прозору й ефективну модель статистичного моніторингу і на основі цього реалізувати гнучку регіональну політику.

Рівень	Чисельність населення	Аналог України
NUTS-1	від 3 до 7 млн. осіб	Економічний район
NUTS-2	від 800 тис. осіб до 3 млн. осіб	Область
NUTS-3	від 150 тис. осіб до 800 тис. осіб	Місто
NUTS-4,5	до 150 тис. осіб	Район, ОТГ

Науково-експертні платформи стратегування

- Довгострокова стратегія держави на 25-30 років - доцільно спиратися на циклічну теорію «довгих хвиль» М.Д. Кондратьєва (25-30 років, це 1/2 довгої хвилі Кондратьєва). Існування циклів Кондратьєва (довгих хвиль) тісно пов'язане з нелінійністю технологічного, економічного, соціального і політичного розвитку, перш за все, зі зміною домінуючих технологій.
- Кожен цикл Кондратьєва характеризується розвитком і домінуванням певного набору технологій - технологічного укладу. При цьому зародження нового технологічного укладу починається в ході низхідної хвилі попереднього циклу Кондратьєва, а його розвиток і поширення відбувається під час висхідної хвилі наступного циклу.

- Однак потім під час знижувальної хвилі цього циклу розвиток технологічного укладу, що затвердився сповільнюється, стикаючись з економічними і соціальними обмеженнями, викликаними обмеженістю ринків і недостатньою ефективністю виробництва. Відбувається поступове вичерпання технологій та інститутів, які домінували раніше, що створює умови для розвитку нового набору провідних інноваційних технологій.
- Щодо стратегії технологічного ривку, то завданням довгострокових стратегій на всіх рівнях управління країни є чітке визначення технологічних напрямків (галузей), де можливе конкурентоздатне лідерство в утриманні існуючих та відкритті й заповненні нових ринків. **В сучасних умовах це отримало назву смарт (розумної) – спеціалізації.**

Формування документів стратегічного характеру з урахуванням часового лагу прогнозування

СТАТУС ДОКУМЕНТА	ГОРИЗОНТ ПЛАНУВАННЯ
Стратегія – визначення на низхідній хвилі – ядра нового технологічного укладу, потенційні переваги у порівнянні з попереднім; на висхідній хвилі – уточнення ядра нового укладу, ключові чинники успіху	25-30 років (1/2 довгої хвилі Кондратьєва)
Політика – визначення основних пріоритетів реалізації стратегії на строк обрання органів влади та місцевого самоврядування	5 років (термін каденції органів влади та місцевого самоврядування)
Програма – інструмент реалізації пріоритетів та напрямів політики	3+2 роки (конкретні заходи з реалізації політики з визначеними джерелами фінансування)

Інститути реалізації стратегій

- **Пропонується сформувати Корпорації випереджаючого розвитку** макрорегіонів (економічних районів), Корпорації випереджаючого розвитку областей, Корпорації випереджаючого розвитку міста та об'єднаних територіальних громад (ОТГ). При Корпораціях випереджаючого розвитку необхідно створити мережу Фондів регіонального розвитку:
 - - **фонди виробничого розвитку** – для фінансування проектів в індустріальних парках, регіональних і місцевих кластерів та регіональних «точок зростання», формування фінансової інфраструктури;
 - - **фонди інноваційного розвитку** – для фінансування проектів в бізнес-інкубаторах, наукових і технологічних парках, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт пріоритетних середньострокових науково-технічних напрямів районів, областей, міст, громад;
 - - **фонди соціального розвитку** – для фінансування проектів розвитку освіти (середньої, вищої, спеціальної), охорони здоров'я, рекреації, туризму, житлово-комунального господарства;
 - - **екологічні фонди** – для фінансування проектів, що пов'язані з охороною і покращенням довкілля.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Ляшенко В. І., Петрова І. П. Стратегування в системі державного управління: виклики сьогодення та науково-експертні платформи. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 86-96.

doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).86-96](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).86-96)

[http://www.venu-journal.org/download/2020/1\(38\)/12-Liashenko.pdf](http://www.venu-journal.org/download/2020/1(38)/12-Liashenko.pdf)